СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И СТАНОВИЩА ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Предложения и становища	Приети/ неприети	Мотиви
1.	**Милен Василев – съдия в Софийския апелативен съд** (постъпило по имейл)	Представям на вашето внимание предложения във връзка с провеждащата се процедура по обществени консултации по реда и в срока по чл. 26, ал. 2 – 4 ЗНА по отношение на публикувания проект за изменение на АПК. Неясни са съображенията на МП за провеждане на настоящата повторна процедура за обществени консултации, при положение че такава вече бе проведена преди една година по отношение на аналогичния проект за ЗИДАПК, публикуван на 5.04.2024 г., по който съм депозирал предложение с вх. № 94-М-165/30.04.2024 г. Настоящият проект е леко изменен и поокастрен вариант на предходния проект. Отпадането на части от същия /напр. относно оспорването на ПНА/ и без добавянето на други съществени новости не оправдава повторни обществени консултации. Съпоставката между твърде семплите мотиви на двата проекта пък сочи, че мотивите на настоящия проект са copy paste от мотивите на предходния, от който са отпаднали тези части, относими към отпадналите части от самия ЗИД. Да се чуди човек защо трябваше да бъде загубена цяла една година, за да се представи сегашния проект като нещо ново и различно, а то е същото. Тъй или иначе, след като МП отново иска да чуе общественото мнение по проекта, то и аз ще се възползвам от тази възможност, още повече, че твърде малка част от направените от мен предложения в предходната процедура по чл. 26 ЗНА са възприети в настоящия проект. Очевидно чиновничеството в МП не подхожда с разбиране към съветите на съдийското съсловие и неглижира същите, а след това се чудим защо всеки тълкува и прилага по различен начин приетите закони – ами защото са неясни, двусмислени [и противоречиви], а когато можеше да бъдат подобрени никой не ни обръщаше внимание. Поради това съм длъжен да направя повторен опит да бъда чут.		Не са отправени конкретни предложения. Въз основа на постъпилите в предходното обществено обсъждане предложения са направени многобройни промени в първоначалния проект, освен това настоящият проект е фокусиран изцяло върху цифровизацията на административните производства и административното правосъдие, доколкото те се явяват приоритетна цел на правителството в изпълнение на етап 215 от НПВУ. Това налага и извършване на повторни обществени консултации.
		1. Общи бележки Без да повтарям общите бележки по становището ми в предходната процедура по чл. 26 ЗНА, чиято актуалност се запазва, считам, че проектът следва да се прецени и от друг ъгъл, а именно – дали неговото съдържание		Мотивите са коригирани. По отношение на текста на закона не са отправени конкретни предложения.

		отговаря на високите цели, заявени в мотивите, а и публично огласени от настоящия министър на правосъдието. Да припомним, че в едно известно интервю от 10.03.2025 г. министърът заяви следното: *„...Процесът най-често се шиканира (бави) чрез призоваването и връчването на книжа и съобщения. Това, върху което работим като законодателни промени, предвижда дигитализация в три области. Едната е електронното съобщаване и призоваване, тоест всичко да се връчва по електронен път на гражданите, юридическите лица, адвокати, нотариуси и институции, както и самите съдилища да комуникират електронно помежду си. Целим да ускорим производствата, елиминираме риска от човешка грешка, корупцията и спестяваме разноски на гражданите.* *Има три фази, които, ако дигитализираме успешно, производството се ускорява чувствително и те се състоят в задължаване на администрацията, съдебните органи, организациите и административните органи като общини и централна власт да ползват задължително електронна комуникация и цифрови технологии – да подават всички документи по електронен път.* *Чрез електронното връчване ще се скъсят сроковете и за реакция на администрацията, така че да няма възможност да бави производството. И вместо тези килограми хартия ще се изпраща електронната преписка.* *Тоест ще има задължителна електронна комуникация между самите институции – администрацията и съда.* *В момента има около 20 % електронно призоваване на страните в административните производства, целта е да достигнем над 80 % с промените и с реализация от ВАС на големия проект за електронно правосъдие по плана за възстановяване, който е в напреднала фаза…“* В семплите по традиция мотиви на проекта пък е посочено, че тези цели ще се постигнат най-вече чрез въвеждане на задължения за определени категории лица „да отправят искане до администрацията в електронна форма“ /чл. 29а/, както и да посочат електронен адрес за връчване в административните и съдебни производства, като били уредени и последиците, когато те не са изпълнили това си задължение /чл. 18а, ал. 11/. Освен това се въвеждало задължение за адм. органи за регистрация в ЕПЕП, което пък целяло *„да се гарантира в по-голяма степен възможността за участие на тези лица в административното производство /може би се има предвид „съдебното“ такова, тъй като само за него е относим ЕПЕП/, а от*		

		друга, да се ускори самият процес чрез намаляване на възможностите за неговото забавяне или саботиране“. Прекрасни цели, които ако се реализират, всички съдии ще пеем и танцуваме от радост. Несъмнено въвеждането на задължителна електронна комуникация за определени субекти е едно от средствата за постигане на заявената цел, каквато отдавна е въведена във всички страни на ЕС и за която от дълги години апелирам в различни законодателни процедури. Колкото обаче и да се взирам в текстовете на настоящия проект, не откривам въведено подобно задължение – уви. За въвеждането на такова не е достатъчно да се декларира, че нещо е задължително за някого, а следва да се предвиди и съответна санкция за неизпълнение на задължението – това го знаят и първокурсниците в ЮФ. Няма ли санкция за неизпълнение, то нищо не е задължително, а е пожелателно. Пример е и действащият АПК, в който още от 2018 г. има предвидени задължения за определени субекти за електронно връчване – по чл. 18а, ал. 5 и по чл. 137, ал. 2 АПК. Обаче който и съдия или адм. орган да попитате – какво става при неизпълнение на това задължение, то всеки ще ви каже едно и също – абсолютно нищо. Няма никакви последици за тези субекти от неизпълнението на задължението, сиреч – то е напълно пожелателно /както „задължителното“ гласуване по Изборния кодекс/. И какво излиза – на думи има задължение, на практика няма. Мила родна картинка. В настоящия проект санкции също не са предвидени. Предвидените в чл. 18а, ал. 11 „последици“ са толкова нефелни, че нямат нищо общо със санкциите, както ще стане ясно по-долу. Никакви последици пък не са предвидени при нарушаване на задължението по чл. 29а, ал. 2, чл. 137, ал. 2 или § 26 относно регистрацията в ЕПЕП. В областта на процесуалното право санкциите при неизпълнение на процесуални задължения обичайно се изразяват в процесуални тежести – приемане, че нещо е станало или не е станало в противоположен интерес на неизпълнилото лице. Такива обаче напълно липсват в проекта, което го прави напълно неефективен. Горното от своя страна означава, че проектът не изпълнява заложените цели и, че министерският стремеж за 80 % електронно връчване по адм. дела ще си остане [неосъществен]. Конкретно по текстовете:		
		2. По § 2 относно чл. 18а В сегашния си вид чл. 18а АПК е една какафония – в общи разпоредби урежда въпроси и на административното и на съдебното производства, без да отчита съществените различия между тях, а същевременно смесва е-връчване	Не се приема.	Премахване на общите правила за връчване е извън обхвата на законопроекта.

		с е-подаване. В частта за съдебните производства не отчита и се разминава съществено с унифицираната уредба по глава 18а ЗСВ и издадените въз основа на нея ПНА, а едновременно – дублира и се разминава с други текстове в АПК /напр. ал. 5 на чл. 18а и чл. 137, ал. 2 АПК/, а и в ЗЕУ и ЗСВ. Това обяснява и защо всеки административен съдия го тълкува и прилага по различен начин и защо имало само 20 % електронно връчване по адм. дела. Не се очаква подобрение и в бъдеще, тъй като настоящият проект не внася ред в хаоса. Това можеше лесно да стане, ако от чл. 18а бъдат извадени съдебните производства /за които има друга уредба/ и той се концентрира само върху административните. Тъй или иначе – в МП няма нито експертен потенциал, нито политическа воля за по-съществени изменения, поради което сме длъжни да се съобразим с наличното и да се съсредоточим върху предложените кръпки в чл. 18а. **2.1)** Редакцията на предложената ал. 3 повтаря тази по проекта от 2024 г. и е пример за лоша законодателна техника – тя възпроизвежда изцяло и буквално действащата редакция на ал. 3, с няколко думи разлика, но вместо да се променят само тези думи, ненужно се предлага изцяло нова редакция. Тези няколко думи са следните: 1) в изр. 1 думите „със заверено копие от цялата“ се заменят с думите „с електронната“; 2) в изр. 2 се заличават думите „копие от“. Нищо друго не се променя в ал. 3, поради което предложението за промяна следва да се ограничи само до тези думи, а не да се предлага цялостна нова редакция, което създава погрешно впечатление за глобална промяна, каквато всъщност няма.		Формулировката но § 2 относно чл. 18а, ал. 3 е използвана по съображения за разбираемост, тъй като се променят части и от двете изречения на алинеята.
		2.2) Допълнението в ал. 4, т. 2 запълва пропуск в проекта от 2024 г., в който беше предвидено използването на електронната препоръчана поща за връчване в последващи разпоредби, без такава да е предвидена сред възможните опции в чл. 18а. И тогава и сега обаче е неудачна използваната терминология за означаване на същата. В проекта от 2024 г. се говори за „електронна препоръчана поща“, а в сегашния проект – за „квалифицирана електронна препоръчана поща“, а накрая в допълнителна разпоредба тя се дефинира като „услуга съгласно чл. 3, т. 37 от Регламент /ЕС/ № 910/2014 г.“, т.е. за „квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща“. Сиреч – разликата с терминологията по проекта са само думите „услуга за“, използването на които в основния текст на закона е досвидяло на законотворeца, който е решил, че като ги спести ще оптимизира съществено изказа. Не мисля, че това е сериозно съображение, поради което е добре да се придържаме към пълното легално наименование на услугата по регламента, а не да въвеждаме собствена терминология, която после да уточняваме чрез	2.2.1. Не се приема.	2.2.1. Терминът е използван, доколкото в случая става дума за адрес, а такъв има електронната поща, а не директно предоставяната услуга.

		препращане към регламента в дефиниция в ДР. Впрочем, така е сторено в другите процесуални кодекси относно същата услуга, в която е използвано пълното й наименование – чл. 38, ал. 2, т. 2 ГПК и чл. 180, ал. 8 , изр. 3 НПК. Същевременно, в изброяването по ал. 4 следва да се включи и възможността за връчване чрез профил в ЕПЕП – доколкото самата разпоредба в синхрон с целия чл. 18а /ненужно/ предвижда, че тя се прилага и за съдебните производства – чрез изричното посочване „или на съда“. При липсата на посочване в ал. 4 и на ЕПЕП сред допустимите системи за връчване не става ясно как впоследствие той ще стане приложим в съдебните производства. Ето защо предлагам следната добавка в ал. 4: 4. профил в единния портал за електронно правосъдие – само за съдебните производства.	2.2.2. Приема се	
		2.3) Предвидената в проекта промяна на ал. 5 е същата, както по проекта от 2024 г. – несъществено добавяне и на омбудсмана сред лицата, които задължително следва да посочат е-адрес в производствата пред адм. орган и в съдебните производства. По-големият проблем с ал. 5 обаче е друг и той не е решен в проекта, а тази съществуваща още от 2018 г. разпоредба всъщност въвежда задължение за електронно връчване на посочените категории субекти и на нея се възлага главната надежда за ускоряване на процеса. Разпоредбата в момента гласи: „Административните органи, органите на съдебната власт, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, организациите и адвокатите, участници в производствата, задължително посочват електронен адрес съгласно ЗЕУ в производствата пред административен орган или електронен адрес съгласно ЗСВ в производствата пред съд за призоваване и получаване на документи и съобщения.“. Основният въпрос, който се поставя, е защо е нужно тези лица изрично и тържествено да сочат е-адрес във всяко отделно административно или съдебно производство, в което участват, вместо служебно да им се връчва на съществуващи регистрации в държавните инф. системи, ако имат такива и които органът или съдът може служебно да провери. Така излиза, че докато те не посочат е-адрес с изрично заявление до водещия производството орган, то той не може да им връчи нищо електронно. Сиреч – първоначално е-връчване е невъзможно, защото преди да бъдат уведоми за образуваното производство /особено ако не са инициатори на същото, а са заинтересовани страни или ответници/, то те няма как да заявят в същото ел. адрес. Много по-удачно е да се предвиди, че ако те вече са регистрирани в публични системи	Не се приема.	Предложението излиза извън обхвата на законопроекта, чиято цел е разширяване на кръга на субектите, задължени за електронно връчване, а не въвеждане на фикция за връчване. Необходимо е да има изрично волеизявление на страната относно връчването чрез електронни способи. Освен това в повечето случаи административните органи са ответници в съдебните производства по оспорвана на административни актове, като жалбите се подават чрез тях, органите ги препращат в електронен вид, което предполага и да посочат

		за връчване /ССЕВ, ЕПЕП/, то това следва да се счита за посочване на адрес, на който органът може да им връчи след служебна проверка за тяхната регистрация. Така ще придобие смисъл и предвиденото в § 26 задължение за регистрация в ЕПЕП /което трябва да се разшири и за ССЕВ/, както и задължението по чл. 50а от Закона за адвокатурата за регистрация на адвокатите в ССЕВ и ЕПЕП. При положение, че тези лица са задължени за е-връчване и не могат да откажат такова, то служебното установяване на подобни регистрации /които са видими и търсими в тези системи/ е достатъчно, за да им се връчи на регистрирания профил, без нужда от изрично тяхно изявление. Това не отменя възможността впоследствие те да посочат друг предпочитан от тях е-адрес за връчване в съответното производство. Принципът обаче следва да е, че до посочването на такъв на тези лица може да се връчва на регистриран профил в ССЕВ/ЕПЕП и без изрично да е посочен. Изричното посочване е по-удачно за субектите с доброволно е-връчване, които обаче са извън обхвата на тази разпоредба – тя касае само задължителното. По този начин ще се постигне синхрон и с предложената в проекта ал. 3 на чл. 26, предвиждаща как се уведомяват заинтересованите страни за започналото адм. производство, които ако са такива по чл. 18а, ал. 5 ще може директно да им се изпрати съобщение на регистриран профил в ССЕВ – те няма как преди това сами да посочат ел. адрес, тъй като все още не знаят за производството. При настоящата редакция на ал. 5 принципно е невъзможно те да бъдат уведомени по ел. път за започналото производство по чл. 26, тъй като няма как без да знаят за същото вече да са посочили изрично ел. адрес за връчване, което ще наложи адм. орган да им връчи на хартиен носител, за което да извърши съответните разходи, а не това е целта на закона. Ако се възприеме моето предложение обаче това ще стане възможно – за тези лица по ал. 5, които са регистрирали профил в ССЕВ /ЕПЕП е неприложим в адм. производства/. Ето защо предлагам следната кратка добавка в чл. 18а, ал. 5: Да се добави изр. 2: „За тези лица регистрацията на профил в системата по ал. 4, т. 1 или в единния портал за електронно правосъдие се счита за съгласие за връчване по този ред, освен ако се посочи изрично в производството друг електронен адрес.“ или „За тези лица регистрацията на профил в системата по ал. 4, т. 1 или в единния портал за електронно правосъдие се счита за посочване на		адреса си за връчване със самото изпращане на жалбите, което става именно от този адрес.

		електронен адрес. Административният орган или съдът служебно установява наличието на такава регистрация и извършва връчването по този ред, освен ако лицето посочи изрично в производството друг електронен адрес.“		
		2.4) В предложената нова ал. 11 се предвижда, че когато лице по ал. 5 не е посочило електронен адрес съгласно ал. 5 и не е възможно да бъде призовано по реда на ал. 7-9, административният орган, съответно съдът поставя съобщение на интернет страницата си и на таблото за обявления, в което указва в 14-дневен срок юридическото лице да посочи електронен адрес. Според предложената ал. 12 пък при неизпълнение на указанието се прилага ал. 10, т.е. съобщението се поставя на таблото за обявления или в интернет страницата на органа за срок поне от 7 дни, след изтичането на който се смята за връчено. Разпоредбите на ал. 11 и 12 са от ключово значение за това дали действително има задължително е-връчване за субектите по ал. 5 или няма. Както посочих по-горе – задължение без санкция не е задължение. Санкцията в процесуалното право е процесуална тежест, само че колкото и да се вглеждам в ал. 11 – такава не откривам. Защо – заради изразът „и не е възможно да бъде призовано по реда на ал. 7-9“, както и заради това, че разпоредбата касае всички бъдещи връчвания в производството. Какво означава това на практика – да си представим един реален казус. Ако едно юридическо лице е страна в адм. или съдебно производство и като такова е задължено по ал. 5 в качеството си на „организация“ по смисъла на § 1, т. 2 от ДР на АПК, но не е посочило ел. адрес за връчване, то за него никога не могат да се приложат последиците по ал. 10 /т.е. процесуалната тежест/, тъй като това ЮЛ винаги има вписан в съответния регистър физически адрес на управление по чл. 18а, ал. 8, т. 2 АПК. Тъй като предложената ал. 11 касае не само връчването на указание за посочване на е-адрес, но и всички други последващи съобщения в производството, то това ЮЛ няма да има никакъв стимул да посочи ел. адрес, доколкото при наличието на физически адрес органът ще е длъжен винаги да му връчва на този физически адрес всички бъдещи съобщения. Така задължението по ал. 5 на ЮЛ се оказва имагинерно – и да не го изпълни, то пак ще получава съобщения по общия ред. Следователно, изразът в ал. 11 „и не е възможно да бъдат призовани по реда на ал. 7-9“ напълно обезсмисля задължението за посочване на ел. адрес по ал. 5, ако се тълкува, че при възможност за физическо връчване, но непосочване на е-адрес, последиците на ал. 10 няма да се прилагат за бъдещите връчвания. Непрецизната формулировка сочи на такъв извод, тъй като не става ясно дали се отнася само до връчване на указанието да се посочи е-адрес или въобще се	Не се приема.	Текстовете в проекта са по-ясни и по-точно отразяват целта на законопроекта.

		отнася до всички бъдещи призовавания и връчвания – доколкото се говори за невъзможност „да бъдат призовани“, а призоваване се извършва само ако се налага лично явяване пред органа, а не само за връчване на някакви указания. Очевидно, ако на лицата може да се извърши физическо връчване, но не посочат ел. адрес, то задължението по ал. 5 няма да е скрепено с никаква процесуална санкция. Не това е смисълът от установяването на задължение за електронно връчване. Закон, който установява задължения без да ги гарантира чрез никакви последици при неизпълнение, не е никакъв закон. Изходът от това положение е разпоредбата на ал. 11 ясно да разграничи две неща: 1) начина на връчване на самото указание да се посочи е-адрес, и 2) последиците при неизпълнено указание за бъдещите връчвания на съобщения в производството. В момента редакцията е мъглява. Ето защо считам, че по-удачната и по-ясна редакция на ал. 11 е следната: *(11) Ако участник в производството не е изпълнил задължението по ал. 5 и не стори това след указание на административния орган или съда, се прилагат последиците на ал. 10 за бъдещите връчвания до изпълнение на това задължение. Указанието се връчва по реда на ал. 7 – 9, а при невъзможност за това се поставя съобщение на интернет страницата на органа или на съда и на таблото за обявления в продължение на 14 дни, след изтичане на които се смята за връчено.* - ако се възприеме горното предложение, ал. 12 по проекта следва да отпадне, като включена в ал. 11.		
		3. По § 3 относно чл. 26 И тази разпоредба повтаря напълно проекта от 2024 г. В чл. 26 е уредено задължението на адм. орган да уведоми за започването на адм. производство известните заинтересовани лица, извън заявителя. Разпоредбата не касае връчването на последващи съобщения в производството. Проектът предвижда създаването на нова ал. 3 – „За връчване на съобщенията по ал. 2 на страни, които не са посочили електронен адрес или не са длъжни да посочат такъв, административният орган снема образа на електронния документ на хартиен носител, който се заверява от съответния служител.“. По тази разпоредба следва да се направят следните критични бележки: На първо място, целият чл. 26 се отнася само до първоначалното уведомяване на заинтересованите лица за образувано по искане на друг заявител адм. производство. Тъй като до това първоначално уведомяване заинтересованите лица все още не знаят за това производство, то няма как от тях да се иска	Не се приема.	Предложението е извън обхвата на законопроекта.

		преди уведомяването вече да са посочили е-адрес за това производство, за да може самото уведомление да им се изпрати на този е-адрес […]. Възможно е обаче друго – ако лицата са от тези по чл. 18а, ал. 5 и са регистрирали профил в ССЕВ /ЕПЕП е неприложим тук/, то адм. орган може да им изпрати въпросното уведомление чрез тази система, тъй като тя дава възможност за служебна проверка за наличието на регистрирани профили. За да стане това обаче, следва: 1) самата регистрация на профил в ССЕВ да се приравни на посочване на е-адрес за тези лица – както съм предложил по-горе, и 2) да се уреди задължение за регистрация в ССЕВ на тези лица, както съм предложил по-долу за § 26. Дори обаче лицата да не са изпълнили задължението за регистрация, то спрямо тях не може директно да се приложат последиците на чл. 18а, ал. 10, тъй като преди това следва да им се укаже да посочат е-адрес, както предвижда и предложението в проекта за ал. 11 на чл. 18а, което пък следва да се връчи на хартия. В тази хипотеза дори и за тези лица първоначалното уведомяване по чл. 26, ал. 1 следва да се извърши на хартиен носител, като едновременно им се връчи и указание да изпълнят задължението по чл. 18а, ал. 5. Това е единствено възможното. Спрямо лицата, за които не важи задължението по чл. 18а, ал. 5, дори и хипотетично не е възможно да се извърши първоначално е-връчване на уведомление по чл. 26, ал. 1, тъй като те не могат да посочат е-адрес за връчване в това адм. производство, преди да са конституирани и уведомени за него. Следователно, изразът „страни, които не са посочили електронен адрес или не са длъжни да посочат такъв“ би имал някакъв смисъл само ако посочването се приравни на регистрация на профил, както съм предложил по-горе. В противен случай предложената ал. 3 е напълно неприложима. Законодателят не трябва да става за смях пред юридическата гилдия. На второ място, изразът „снема образа на електронния документ на хартиен носител“ е неточен. Законодателството използва този израз, когато от хартиен документ се снема електронен образ, демек – когато се сканира документа /вж. чл. 360ж, ал. 1 ЗСВ, чл. 183, ал. 2 ГПК и др./. Когато е нужно разпечатване на електронен документ на хартиен носител се използва друг израз – възпроизвеждане на хартиен носител /чл. 184, ал. 1 ГПК, чл. 360з, ал. 8 и 9 ЗСВ и др./. Поради това достатъчно е сегашната ал. 2 на чл. 26, която предвижда, че връчването се извършва по реда на чл. 18а, да се допълни, че при необходимост се извършва възпроизвеждане на е-документите на хартиен носител. Очевидно такава необходимост ще съществува, ако спрямо лицата по чл. 18а, ал. 5 не може да се връчи електронно, а то ще е възможно само ако		

		те имат регистриран профил в ССЕВ, тъй като само това може служебно да се провери от органа. Ето защо предлагам отпадане на предложената ал. 3 на чл. 26, а вместо това да се допълни ал. 2 в следния смисъл: (2) Съобщаването за започване на производството се извършва по реда на чл. 18а. При необходимост административният орган възпроизвежда електронния документ на хартиен носител, който се заверява от съответния служител.		
		4. По § 5 относно чл. 29а Спрямо проекта от 2024 г. има промени в положителна насока в предложения чл. 29а. Остават обаче два съществени въпроса. Първо, и настоящата редакция на целия чл. 29а се отнася само до електронната форма на исканията за издаване на ИИА, а не до всички процесуални действия по производството, вкл. и за последващите първоначалното искане, за които липсва и друга разпоредба. Освен това в този вид разпоредбата е приложима само за заявителя в производството, но не и за останалите участници в същото – заинтересовани страни и др. Очевидно е, че ако само искането на заявителя може или следва да се подаде в е-форма, то реформата ще е половинчата и от нея не би имало голяма полза. Така ще се окаже, че лицата по ал. 2 ще са длъжни само искането си за издаване на ИИА да подават електронно, но няма да има никаква пречка последващи заявления и доказателства да представят на хартия. Същевременно, само по отношение на първоначалното искане ще важи възможността да се подава денонощно /ал. 6/, а за последващите заявления в производството няма да важи – те ще трябва да се подават само в работно време. Само за първоначалното искане ще се отнася задължението за потвърждение за получаване по ал. 7, а не и за последващите заявления. Само за първоначалното искане ще важи изискването за подписване в КЕП, а за другите – не. Това е очевидно неприемлив резултат. Ето защо разпоредбата следва да се разшири и за всички участници и всички заявления в производството, за които законът изисква писмена форма, на която електронната форма е сурогат. Това най-лесно може да стане чрез добавянето на последна алинея, която да предвиди, че предходните алинеи се прилагат съответно и за подаване на всякакви други заявления от участници в същото производство. Второ, в ал. 2 е предвидено, че посочените лица /съответстващи на тези по чл. 18а, ал. 5/ „подават искането си в електронна форма“. Дали обаче това е единствената допустима за тях форма не става ясно, тъй като формулировката	4.1. Не се приема. 4.2. Не се приема.	Предложението е извън обхвата на законопроекта. АПК и към настоящия момент не урежда нарочно формата на несезиращите изявления. Добавянето на думата „само“ е излишно, тъй като изводът следва от

		не е категорична, а от друга страна – съществуват и формите по чл. 29, които касаят всички заявители. В мотивите на проекта е записано, че лицата по чл. 29а, ал. 2 са „задължени да отправят искане до администрацията в електронна форма“. Тази идея обаче не е адекватно изразена, а като знаем, че администрацията тълкува буквално законите, със сигурност няма да провиди в чл. 29а, ал. 2 подобно задължение. За да се установи подобно задължение следва да се посочи, че САМО такава форма е допустима. Ето защо предлагам следните промени в чл. 29а: - в ал. 2 in fine думите „подават искането си в електронна форма“ да се заменят с „подават искането си само в електронна форма“ - да се създаде нова ал. 8: „(8) Предходните алинеи се прилагат съответно и за подаване на други заявления от участници в същото производство.“		съпоставката между ал. 1 („могат да“) и ал. 2. В досегашния аналог в чл. 29, ал. 1, изр. 2 АПК също няма такова уточнение, като редакцията не създава проблеми в практиката.
		5. По § 7 относно чл. 29в Налице са редакционни подобрения в предложения чл. 29в в сравнение с проекта от 2024 г., но остават и някои недостатъци. Неясно защо в ал. 1 се изброяват само част от допустимите електронни способи за връчване по чл. 18а, ал. 4, като е пропусната обикновената електронна поща, с което е допуснато несъответствие с новата редакция на ал. 4, предложена в § 2. Въобще подобно изброяване тук е ненужно, тъй като допустимите за връчване ел. системи са уредени на друго място – в чл. 18а, ал. 4, към която просто може да се препрати. В ал. 3 е ненужно изр. 2 относно удостоверяването от доставчик на услуга за квалифицирана електронна препоръчана поща, а за всички системи за връчване по чл. 18а, ал. 4 удостоверяването следва да се уреди по общ начин в изр. 1. Услугата на КЕПП също е вид система за връчване и не е нужно за нея да има отделно изречение. Ето защо предлагам следните промени в чл. 29в: - ал. 1, изр. 1 да изглежда така: „Връчването на електронни документи от административния орган се извършва чрез изпращане на съобщение на посочения електронен адрес.“ - в ал. 3, изр. 1 пред думата „система“ се добави „използваната“, а изр. 2 да отпадне.	Не се приема.	Чл. 18а, ал. 4 по законопроекта, предвижда следните способи: ССЕВ (т. 1); КЕПП (т. 2, пр. 1); обикновена е-поща, но само за получаване на препратка към система за връчване (т. 2, пр. 2) моб.номер, отново само за препратка (т. 3). Чл. 29в урежда изпращането на съобщението (препратката) на обикновения електронен адрес, след което изброява местата, от които може да се изтегли - от системата за връчване (= чл. 18, ал. 4, т. 2, пр. 2), от ССЕВ (= 18 IV 1) и от КЕПП (= 18 IV 2 пр 1). Следователно обикновената е-поща,

				доколкото е допустима, присъства.
		6. По необходимостта от промяна за формата на актовете на органите В проекта не е предвидено, но считам, че е необходима промяна и в друга насока – относно формата на актовете на административния орган. Никъде в АПК не е предвидено, че адм. органи могат или трябва да издават актовете си в е-форма, а е останало само старото положение – в писмена форма. Подобен текст липсва и в предложения чл. 29б относно електронната преписка. Да припомня, че за съдебните актове в е-форма има изрични текстове и в ЗСВ, в ГПК и в НПК, т.е. приема се, че общото положение на чл. 3, ал. 2 ЗЕДЕУУ не е достатъчно за съдебните актове. Поради това тази е-форма за адм. актове следва изрично да се уреди в АПК, като това може да стане или чрез промяна в чл. 59 или чрез общ текст, който да се отнася до всички актове и действия на адм. орган, издавани в производството от него, за които е нужна писмена форма. Считам, че вторият вариант е по-удачен, но и първият е възможен. Ето защо предлагам следните алтернативни варианти: - да се създаде нов чл. 29г със следното съдържание: Електронна форма на актовете Чл. 29г. (1) Административните органи могат да издават актове, да извършват удостоверителни изявления и други процесуални действия, за които е предвидена писмена форма, в електронна форма. (2) Актовете и изявленията по ал. 1 се подписват с квалифициран електронен подпис, освен ако е предвидено друго в закон. или - в чл. 59 да се създаде нова ал. 4: (4) Административен акт, за който е необходима писмена форма, може да се издаде и само в електронна форма. Актът се подписва с квалифициран електронен подпис, освен ако е предвидено друго в закон.	Не се приема.	Въпросът е предмет на уредба в ЗЕУ.
		7. По § 10 относно чл. 137 Разпоредбата на чл. 137 е посветена на връчването в съдебния процес, като проектът предвижда незначителна промяна в ал. 2, отнасяща се до съдебното електронно връчване – включването и на омбудсмана сред изброените лица, аналогично на промяната в чл. 18а, ал. 5. Считам, че чл. 137 следва да се измени и в друга насока. В цялостната уредба на съдебното е-връчване по чл. 137 АПК има редица несъответствия и нелогични неща: 1) режимът се отличава съществено от	7.1. Не се приема.	7.1. Предложението е извън обхвата на законопроекта.

		този по ГПК, без да е оправдана подобна разлика; 2) има съществена неяснота чрез кои инф. системи е допустимо е-връчването – според ал. 1 и 2 това може да е и посоченият в адм. производство е-адрес по чл. 18а, ал. 4, но може и да е е-адрес по ЗЕУ или по чл. 360е, ал. 1, т. 7 ЗСВ. Какво точно означава „е-адрес по ЗЕУ или по чл. 360е, ал. 1, т. 7 ЗСВ“ и досега на никого в съдебната система не е ясно, тъй като нито един от двата закона не уреждат конкретни инф. системи, извън тази по чл. 26, ал. 2 ЗЕУ и ЕПЕП, но не ги обявява за единствено възможни. Същевременно, в тази част проектът не е съгласуван с проекта за ЗИДЗСВ, който в § 114 също предвижда промяна в чл. 137, ал. 2 АПК – чрез замяна на думите „чл. 360е, ал. 1, т. 7 от ЗСВ“ с думите „чл. 38, ал. 2 и 4 от ГПК“. Последното се предлага с оглед предложените в проекта за ЗИДЗСВ промени в глава 6 от ГПК, по които съм изпратил становище в процедурата по чл. 26 ЗНА. Необходимо е да се сложи ред в хаоса. Считам, че е-връчването по АПК следва да се уреди аналогично на това по ГПК, като най-лесно това може да стане чрез препращане. Това не пречи някои специфики да се уредят различно – напр. относно лицата по чл. 137, ал. 2, подлежащи на задължително е-връчване. Удачно е допустимите за е-връчване инф. системи да бъдат само тези по чл. 38, ал. 2 ГПК, сред които са част от системите по чл. 18а, ал. 4 – ССЕВ и електронната препоръчана поща, но наред с това – и ЕПЕП. Доколкото към днешна дата не е ясно дали и как ще се измени глава 6 от ГПК, то промените в чл. 137 следва да бъдат по-ограничени на този етап и съобразени със съществуващата редакция на глава 6 ГПК. Подобно на чл. 29в, ал. 2 в чл. 137, ал. 3, изр. 2 изразът „изтичане на срока за изтегляне“, следва да се прецизира с „този срок“ /тъй като срок за изтегляне не е уреден изрично/. Ето защо считам, че минималните промени в чл. 137 относно е-връчването на този етап следва да са: - ал. 1 и 2 да се изменят така: (1) Съобщенията се връчват на гражданин на адреса, на който е бил призован за последен път в производството пред административния орган, освен ако по делото е посочил друг адрес. Когато гражданинът не е участвал в производството пред административния орган, съобщенията се връчват на настоящия му адрес, а при липса на такъв – на постоянния му адрес. Лицето може да посочи за връчване и електронен адрес по чл. 38, ал. 2 от Гражданския процесуален кодекс. (2) Връчването на лицата по чл. 18а, ал. 5 се извършва само на електронен адрес по чл. 38, ал. 2 от Гражданския процесуален кодекс. Те са длъжни да	7.2. Приема се.	

		регистрират профил в система по чл. 38, ал. 2, т. 1 или 3 от Гражданския процесуален кодекс или да заявят по делото електронен адрес от квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща. Съобщението се изпраща на всички регистрирани или заявени по този ред електронни адреси, освен ако лицето е посочило изрично по делото предпочитан адрес от тях. Ако лицето не е изпълнило задължението по изречение второ и не стори това след указание на съда, се прилагат последиците на ал. 6. - в ал. 3, изр. 2 думите „срока за изтегляне“ да се заменят с „този срок“.		
		8. По § 11 относно чл. 141 Сегашният чл. 141 АПК е озаглавен „Представяне на електронни документи“ и гласи: „Пред съда могат да бъдат представяни електронни документи, подписани с квалифициран електронен подпис, съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.) и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.“. Единствената промяна, която предлага настоящият проект е редакционна – съкращаване на наименованието на посоченият регламент. Считам обаче, че разпоредбата следва да се преразгледа и по друга линия. В настоящия си вид разпоредбата е неясна, тъй като приложното й поле е мъгляво – дали касае е-документи, чрез които страна извършва процесуални действия в е-форма, или касае представянето на електронни документи като доказателства по делото. В тази връзка и в ГПК има разпоредба, озаглавена „Представяне на електронен документ“, но тя се отнася само до представяне на доказателства – чл. 184 ГПК. Освен това ГПК предвижда възможност и да се представи и електронен образ на хартиен документ, в който случай това електронно копие следва да е заверено от страната с КЕП /чл. 183, ал. 2 ГПК/. Доколкото разпоредбите относно доказателствата по ГПК се прилагат субсидиарно и в съдебните производства по АПК /чл. 144/, то нужда от възпроизвеждане на правилата на чл. 183 и чл. 184 ГПК няма, а те се прилагат на общо основание и в делата по АПК. Същевременно, ГПК не изисква самият електронен документ, ако той е оригинал, да бъде подписан с КЕП, за да бъде представен като доказателство, тъй като не е задължително той въобще да е подписан, още повече предвид широкото определение за ел. документ по § 1, т. 3 от ДР на ГПК. Необходимо е единствено заверка с КЕП, ако ел. документ представлява електронен образ /т.е. копие/ на хартиен документ по чл. 183, ал. 2 ГПК. Ако се тълкува, че чл. 141 АПК се отнася	Не се приема.	Предложението попада извън обхвата на законопроекта.

		само до доказателствата, то подозирам, че съществуването на тази разпоредба се дължи на факта, че АПК е приет преди сегашния ГПК – АПК е от 2006 г., а ГПК е от 2007 г. Поради това авторите на АПК са включили тази разпоредба, тъй като в ГПК – 1952 г. подобен текст не е имало. След приемането на ГПК – 2007 г. обаче вече има, поради което е излишно в АПК да се съдържа подобен текст за доказателствата, след ГПК се прилага субсидиарно съгласно чл. 144 АПК. Ако тълкуването на чл. 141 АПК е, че той се отнася до процесуалните действия в е-форма на страните /на което навежда изискването за подпис с КЕП/, то тази разпоредба също е излишна тъй като се дублира с друга. Тази редакция на разпоредбата е от самото приемане на АПК, към който момент в ГПК не е съществувала глава 11а ГПК, в сила от 30.06.2021 г., в която за пръв път се регламентират процесуалните действия в е-форма. Същевременно, настоящият проект урежда в друга разпоредба тези процесуалния действия, а именно – чл. 142б. При паралелното съществуването на двете разпоредби ще се получи противоречие между тях, тъй като и двете ще уреждат едно и също, но по различен начин. Ето защо има два варианта за избягване на това противоречие – или чл. 141 да се отмени изцяло или да се преформулира по такъв начин, че да се ограничи само до е-документите като доказателства, в който случай обаче следва да се съгласува с уредбата на доказателствата по ГПК. Първият вариант е за предпочитане, тъй като не е нужно в АПК да уреждат тези е-доказателства по различен начин от ГПК, а последният пък се прилага субсидиарно – чл. 144 АПК. Поради това предлагам следното: - § 11 да гласи: Член 141 се отменя. или - чл. 141 да се промени така: „За представянето на електронни документи като доказателства пред съда се прилагат разпоредбите на чл. 183, ал. 2 и чл. 184 от Гражданския процесуален кодекс.“		
		9. По § 12 относно чл. 142б **9.1)** Разпоредбата е посветена на извършваните от страните процесуални действия в е-форма, в която част разминаването с ЗСВ и с проекта за ЗИДЗСВ е най-голямо. Всъщност, ЗСВ, вкл. проекта за ЗИДЗСВ, предвижда единно уреждане на материята за процесуалните действия на съда и страните в е-форма за всички съдебни процеси – граждански, наказателни и административни. Поради това	Не се приема.	Проектът има за цел да отговори на ангажименти на РБ и да създаде по-изчерпателна уредба в рамките на административния процес. При

		са предложени в § 115 и изменения в ГПК, които отменят почти цялото съдържание на сегашната глава 11а ГПК, тъй като то е пренесено в подобрен вид в глава 18а ЗСВ. Предлага се в глава 11а ГПК да има само препращащи разпоредби към условията на ЗСВ за процесуалните действия на съда и страните, както и да остане разпоредба относно приложенията и пълномощните – чл. 102з. Това е удачният и логичен начин на уредба, който изненадващо не е възприет в чл. 142б от настоящия проект, а се тръгва по друг път – отново да се повтарят, но с известни отклонения, същите разпоредби, което не е добър подход. Всъщност следва да се настоява предложенията за глава 18а от проекта за ЗИДЗСВ да бъдат приети. Дори обаче промените в ЗСВ да не се приемат, то сегашното съдържание на глава 11а ГПК е достатъчно и за производствата по АПК, тъй като ГПК се прилага субсидиарно – чл. 144 АПК. Така предложените в настоящия проект: - изр. 2 на ал. 2 на чл. 142б /относно идентификацията/ се дублира напълно със сега действащия чл. 102ж, ал. 1 ГПК и с чл. 360е1, ал. 4 от проекта за ЗИДЗСВ; - изр. 3 на ал. 2 на чл. 142б /относно нуждата от подписване с КЕП/ се дублира напълно със сега действащия чл. 102ж, ал. 2 ГПК и с чл. 360е1, ал. 2, т. 3 от проекта за ЗИДЗСВ; - ал. 3 на чл. 142б /преписите и възпроизвеждането/ се дублира със сега действащия чл. 102з, ал. 3 ГПК, на която е предложена промяна с § 115, т. 17 от ПЗР на проекта за ЗИДЗСВ; - ал. 4 на чл. 142б /относно пълномощното/ се дублира с предложената промяна в чл. 102з, ал. 1 с § 115, т. 17 от ПЗР на проекта за ЗИДЗСВ, като и сегашният чл. 102з, ал. 1 съдържа уредба на същото; Считам, че подобно дублиране в АПК е вредно и излишно, а стремежът следва да бъде към унификация, тъй като и технологичните условията на е-правосъдието са еднакви за всички съдебни процеси, а и страните и адвокатите не следва да бъдат измъчвани с различни процесуални правила за идентични ситуации в различните съдебни процеси. Помислете само, че напр. в районните съдилища съдебните служители следва да прилагат по едни дела правилата на ГПК, а по други – на АПК /за адм. дела, които се разглеждат в РС/, което ще създаде значителни проблеми, още повече, че съдебните служители – деловодители не са юристи. Дори обаче и да не се приемат измененията в ЗСВ, то сегашните правила в глава 11а ГПК са напълно достатъчни за постигане на тази унификация и		подготовката на ЗИД не могат да бъдат съобразявани неприети нормативни актове.

		спрямо делата по АПК, а бъдещите изменения също ще се отнасят за всички съдебни процеси.		
		9.2) Независимо от горното следва да се отправят и следните критични бележки по съдържанието. В чл. 142б, ал. 2, изр. 1 се предвижда, че извън устната форма, в останалите случаи процесуалните действия следва да се извършват в писмена форма, вкл. в електронна форма чрез ЕПЕП или чрез електронна препоръчана поща. Предвиждането, че действията могат да се извършват и чрез квалифицирана електронна препоръчана поща, е екзотична новост в законодателството, непозната в гражданския или наказателния процеси /в тях може да се връчи по този ред, но не и да се подаде документ към съда/. Тя е и практически неприложима, тъй като според § 24 от проекта тази поща може да бъде само КУЕПП, т.е. квалифицирана услуга по чл. 3, пар. 37 от Регламент /ЕС/ № 910/2014. За да е възможно за съд да получи нещо по този ред /или обратното – съд да връчи чрез нея/ е нужно и изпращачът и получателят да са регистрирани в подобна система, като ползването на КУЕПП не е безплатно. Понастоящем тази услуга се предлага само от търговски доставчици, а не и от държавата, като в България има лицензиран само един доставчик, а в целия ЕС към днешна дата са лицензирани общо 53 доставчици в 12 държави членки4. По тази причина нито един български съд няма регистриран профил в КУЕПП, а в практиката до момента не се установява и някой адвокат или страна по дело да имат такива и да са поискали в съдебен процес да комуникират със съда по този ред. Ето защо тази опция за е-подаването към съда следва да отпадне, а да остане само подаването чрез ЕПЕП. Вярно е, че към днешна дата чрез ЕПЕП не може да се подават документи към административните съдилища и ВАС, използващи системата ЕДИС, но и този законопроект се предвижда да влезе в сила едва от 1.09.2026 г. /вж. § 27/, докогато се очаква надграждането на ЕДИС и свързването с ЕПЕП. Евентуално и като преходна възможност следва до надграждането да се предвиди възможност за използване на ССЕВ за подаване на е-документи към съда, която система е безплатна за ползване и за страните и за съда /ССЕВ не е КУЕПП/. Впрочем, по отношение на проекта за ЗИДЗСВ съм предложил това по отношение на всички съдебни процеси – за тези от тях, в които ЕПЕП не може да се използва по някакви причини. Това е по-удачното разрешение, отколкото ползването на платените системи за КУЕПП по отношение на подаването на е-документи към съда.	9.2.1 Не се приема. 9.2.2. Приема се след редакция	9.2.1. Проектът има за цел да отговори на ангажименти на РБ и да създаде по-изчерпателна уредба в рамките на административния процес. При подготовката на ЗИД не могат да бъдат съобразявани неприети нормативни актове. 9.2.2. Второто изречение на ал. 2 е възприето след редакции предложение на МЕУ по предишния проект и предвижда 4 възможности за идентификация: с основната българска публична схема по ЗЕИ; със схема на друга държава от ЕС; както и добавените в настоящия проект други средства по чл. 5, ал. 2 ЗЕУ, а

		Непонятно е допълнението в настоящия проект в изр. 2 на ал. 2 – относно алтернативната възможност Съдийската колегия на ВСС да може да одобри други начини за електронна идентификация по реда на чл. 5, ал. 2 от ЗЕУ. Не е съобразено, че целият ЗЕУ не се прилага за съдебните производства, а единствено – за административните такива, за които важи и уредбата на идентификацията по чл. 5 ЗЕУ. В ал. 2 на чл. 5 ЗЕУ пък са изброени изчерпателно начините за идентифициране и те не зависят от органа. Възможност за определяне на други средства за е-идентификация е предвидена единствено за наредбата по чл. 12, ал. 4 /чл. 5, ал. 2, т. 4 ЗЕУ/, която се приема само от Министерския съвет. Нито ВСС, а още по-малко – СК, имат каквото и да е отношение към начините за идентифициране по чл. 5, ал. 2 ЗЕУ и нямат никакви правомощия по ЗЕУ. Поради което предложеното допълнение в настоящия проект […] следва да отпадне. На следващо място, разпоредбата на чл. 142б, ал. 2 следва да се разшири за всички участници в съдебното производство /напр. вещи лица, които могат да подават заключенията в електронна форма/, а не само да страните, така както предвижда и чл. 360е1, ал. 1 от проекта за нов ЗСВ. Ето защо предлагам ал. 2 да има следната редакция: (2) В открито съдебно заседание участниците в производството извършват процесуални действия устно, а в останалите случаи – в писмена форма. Процесуалните действия, за които е необходима писмена форма, могат да се извършват и в електронна форма при условията на Закона за съдебната власт. /останалото съдържание на ал. 2 да отпадне, тъй като се дублира със сегашната глава 11а ГПК, а ще се дублира и с бъдещите изменения на глава 18а от ЗСВ/		„други“ са: частна национална услуга за идентификация с високо ниво на осигуреност и определени с наредба на МЕУ средства. Именно с оглед обезпечаване самостоятелността на съдебната власт проектът предвижда, че последните два вида ще се прилагат само след решение на СК на ВСС. Препратката към ЗЕУ е относно вида на средствата, а ВСС не ги одобрява за целите на ЗЕУ, а допълнително разширява приложното им поле на тези или част от тези средства и към съдебните производства.
		9.3) Алинеи 3 и 4 да отпаднат, тъй като дублират с чл. 102з ГПК – и в настоящата и в бъдещата редакция по проекта за нов ЗСВ. Ако се запазят тези алинеи, то по отношение на ал. 4 изразявам резерви единствено към изискването в т. 1 електронното пълномощно да бъде подписано освен с КЕП, но и да е снабдено с електронен времеви печат. Такива резерви съм изразил и по проекта за ЗИДЗСВ в тази част. Да припомня, че както КЕП, така и електронният времеви печат са удостоверителни услуги, които не са безплатни за ползвателя. Въвеждането на изискването за двойно удостоверяване /с КЕП и е-печат/ означава значително увеличена финансова и адм. тежест за участниците по делата, което ще ги отблъсне от ползването на електронното упълномощаване, а това е в дисонанс с цялостната политика на държавата за насърчаване на е-	Не се приема.	Проектът има за цел да отговори на ангажименти на РБ и да създаде по-изчерпателна уредба в рамките на административния процес. При подготовката на ЗИД не могат да бъдат съобразявани неприети нормативни актове.

		управлението. Тя следва да стимулира електронните услуги, а не да ги прави все по-малко привлекателни за потребителите. Не виждам при тази редакция на т. 1 коя страна ще ползва този ред за упълномощаване. При това и в сегашните съдебни процеси никога съдът не е изисквал доказване на времето на подписване на хартиеното пълномощно. Тъй като също е частен документ без достоверна дата, то посочената в него дата е ирелевантна за съда – от значение е единствено датата на постъпване на пълномощното по делото, спрямо която се преценява дали дадено процесуално действие е извършено със или без представителна власт. След като спрямо хартиените пълномощни съдът не изисква доказване на датата на подписване, то защо е нужно това да се изисква при електронното пълномощно – няма логика. Горното е още по-учудващо в съпоставка с хипотезата на т. 2 на ал. 1, допускаща представяне на електронен образ от хартиено пълномощно, без никакви допълнителни изисквания – нито подписано с КЕП, нито с времеви е-печат. Ето защо в ал. 4, т. 1 следва да отпаднат думите „и с удостоверяване на времето на подписване с електронен времеви печат“.		С оглед Решение № 13 от 26.07.2024 г. на КС по к. д. № 1/2024 г. към настоящия момент не се предвижда внасянето на проект за нов Закон за съдебната власт. За разлика от заверката, която се извършва при представянето пред съда и при която може да бъде изискан хартиеният носител на оригинала, чиято проверка не зависи от времето на съставянето му, то пълномощното в електронна форма може да е подписано в по-отдалечен момент, което налага по-сериозни мерки за гарантиране на автентичността му. Ако не желаят да заплащат услугата по поставяне на електронен времеви печат, гражданите могат да изберат възможностите по ал. 4, т. 2 и 3, както и, при технологична обезпеченост, съставяне на пълномощно в Единния портал за електронно правосъдие.
		9.4) Що се отнася до предложената ал. 5, то тя е голямо недоразумение. Тя предвижда: „В случай на техническа неизправност или технологична невъзможност, съдът, съответно страната, извършваща действието в	Не се приема.	Разпоредбата цели обезпечаване на непрекъснатост на

		електронна форма, уведомява незабавно за възникналата пречка, като посочи друг начин за уведомяване.“. Не е ясно какъв „друг начин на уведомяване“ се има предвид, след като целият чл. 142б няма никакво отношение към „уведомяването“, т.е. към връчването от съда към страната, на което е посветена друга разпоредба – чл. 137. Да се пригажда тя към е-подаването е ненужно, тъй като самото е-подаване не е задължително за страната – тя винаги може да подаде заявления и документи към съда по традиционния начин на хартиен носител, вкл. и по пощата, ако не може електронно. Настоящият проект също не въвежда задължително е-подаване в съдебния процес за определени участници, за разлика от такова изискване за адм. производство – чл. 29а, ал. 2 АПК. Дори и лицата по чл. 18а, ал. 5 АПК не са задължени да подават само електронно в съдебните процеси. Поради това подобна разпоредба не съществува в гражданския или наказателния процеси, тъй като е ненужна. Същевременно, съдът не може да сочи друг начин на е-подаване, тъй като начинът се определя от закона, който урежда допустимите инф. системи за това и съдът не може да сочи други инф. системи за ползване. Ето защо тази ал. 5 следва да отпадне.		административния процес.
		10. По § 13 относно чл. 142г Разпоредбата е посветена на процесуалните действия на съда в е-форма, като редакцията ѝ възпроизвежда буквално сегашния чл. 102а, ал. 1 ГПК. Не е отчетено обаче, че в проекта за ЗИДЗСВ се предлага промяна на тази разпоредба от ГПК, което съответства и на предложеното за изменение на чл. 360а ЗСВ. В това изменение под „удостоверителни изявления“ на съда се имат предвид преди всичко съдебните протоколи, в които се удостоверят извършени устни процесуални действия на съда и участниците. Ето защо по-удачната редакция е следната: Процесуални действия на съда в електронна форма Чл. 142г. (1) Съдът издава актове и удостоверителни изявления в електронна форма при условията на Закона за съдебната власт. (2) Съдът може да извършва всички други предвидени в закона процесуални действия с помощта на електронни средства при условията на Закона за съдебната власт, освен ако според този кодекс те трябва да се извършат устно или в присъствието на определени лица и за тях не са приложими правилата за видеоконференция.	Не се приема.	Проектът има за цел да отговори на ангажименти на РБ и да създаде по-изчерпателна уредба в рамките на административния процес. При подготовката на ЗИД не могат да бъдат съобразявани неприети нормативни актове.
		11. По § 26	Не се приема.	Чл. 360в е материална норма с постоянно

		Разпоредбата предвижда, че административните органи се регистрират в ЕПЕП до 30.06.2026 г. Мястото на тази разпоредба не е тук, а е в ЗСВ при уредбата на ЕПЕП – чл. 360в от ЗСВ – 2007 г. В тази насока в процедурата по чл. 26 ЗНА за ЗИДЗСВ съм предложил да бъде допълнен чл. 360в с нова ал. 6 и тя има по-широк обхват – отнася се и за много други субекти. По-удачно е уредбата да е в ЗСВ, тъй като така може да се скрепи и с административно наказание при неизпълнение. По-съществено обаче е друго. Във формулировката „…органите се регистрират…“ няма и грам императивност. Тези органи длъжни ли са да се регистрират или само могат да се регистрират – ако желаят това? Ако искаме да въведем задължение, хайде най-сетне да научим правилния български език и неговото точно изразяване чрез съответните думи – „трябва“, „следва“, „длъжни“ и т.н. В противен случай изречението звучи напълно пожелателно. Припомням и редакцията на чл. 50а от Закона за адвокатурата: Чл. 50а. Адвокатът или адвокатът от Европейския съюз е длъжен да се регистрира и да поддържа профил в единния портал за електронно правосъдие по чл. 360в от Закона за съдебната власт и в информационна система за сигурно електронно връчване по чл. 20, т. 1, буква "а" от Закона за електронното управление. На следващо място, обхватът на разпоредбата на § 26 е прекалено тесен. Тя трябва да обхване не само регистрацията в ЕПЕП, но и регистрацията в ССЕВ по чл. 26, ал. 2 ЗЕУ, тъй като тази система също е изрично обявена за допустима в чл. 18а, ал. 4, т. 1 АПК. От друга страна, не е ясно защо се отнася само да адм. органи, след като в чл. 18а, ал. 5 предвижда задължително е-връчване за широк кръг субекти – за всички тях следва да има подобно задължения за регистрация. Впрочем, за част от тях, то вече съществува от 3 години – напр. за адвокатите по силата на чл. 50а от Закона за адвокатурата. Не е ясно и защо следва да се поставя такъв огромен срок за изпълнение на подобно елементарно задължение – до 30.06.2026 г. Нито самата регистрация като техническо действие е толкова сложна /отнема 10 минути/, нито е необходимо да се изчаква нещо технически да се изгради, тъй като ЕПЕП вече е изграден и предлага от повече от 2 години подобна възможност за регистрация, т.е. всички технически условия за подобна регистрация отдавна са налице. Същото важи и за ССЕВ, която съществува от над 7 години. Същевременно, и към днешна дата почти всички администрации вече имат регистрации в ССЕВ, а огромна част от тях – в ЕПЕП, и те реално и отдавна се използват при връчвания по граждански дела, а ССЕВ – и за комуникация с		действие, докато въвеждането с § 26 преходно правило няма място в основния текст на закон. Употребата на сегашно време в нормативните актове се възприема като правомощие за органите (право и задължение, вж. чл. 7 – 13, 20 и мн.др. ГПК). Въвеждане на отлагателен срок за регистриране в ЕПЕП на всички лица по чл. 18а, ал. 5 АПК не е необходимо. Отчасти такива задължения са въведени по-рано – чл. 50а ЗАдв. За регистрацията в ССЕВ вече е предвиден срок в § 151 и 152 от ПЗР на ЗИД-АПК (обн., ДВ, бр. 77 от 2018 г.). Не е необходимо предложеното изключение за юридически лица, тъй като това следва от разумното тълкуване на текста, доколкото призоваването/ съобщаването поначало се извършва чрез лица от администрацията им, а задължението да

		гражданите по повод заявените от тях адм. услуги. Ето защо срокът следва да е до 1 месец след влизане в сила на този § 26, за който правилно е предвидено, че влиза в сила от деня на обнародване в ДВ – § 27, т. 2. Отделно от това – не е удачно да се изисква регистрация на всеки адм. орган поотделно. Както е известно такъв орган представлява едно или няколко физически лица, на които са възложени властнически правомощия. По тази причина орган е министърът или кмета, а не министерството или общината. Именно министърът или кмета е страна в адм. дела, а не министерството или общината /последните са страни по гражд. дела/. Това е видно от всички съдебни актове на всички адм. съдилища, вкл. ВАС. При тази редакция на § 26 регистрацията обаче следва да е на органа, а не на учреждението, което не е практично. Към едно учреждение може да има безброй много адм. органи – напр. всеки пътен полицай е орган на МВР, а не само министъра. Органът може и да се замества от друго длъжностно лице в определени случаи – напр. зам. министъра да издава актове вместо министъра при заместване или зам. кмет при заместване на кмет. Ето защо е добре да се установи задължение за регистрация на учреждението /юридическото лице/, в структурата на което е органа, а не за самия орган. Чрез профила на учреждението следва да се връчва електронно на всички органи от неговата структура. В противен случай, трябва да се създават отделни профили за министри, кметове, зам. кметове, главни архитекти на общини, комисии към общини, общински съвети, всички полицаи и какво ли не. Така никога няма да е ясно на кой точно профил измежду безброй многото профили на органи от едно и също учреждение следва да се изпрати съобщението. Редно е нещата да се опростят. Впрочем, когато се възлагат съдебните разноски на адм. орган, те се поемат не от органа, който е страна по делото, а от юридическото лице, в чиято структура е органът – така изрично § 1, т. 6 от ДР на АПК. Този модел следва да се прилага и при задължението за регистрация в ЕПЕП и ССЕВ. От друга страна – моделът вече е възприет на практика в стотиците вече регистрирани профили на държавни и общински институции в ССЕВ и ЕПЕП. Тези профили са на министерства, общини, областни администрации, агенции и др., а не на министри, кметове, областни управители, ръководители и т.н., т.е. регистрациите не са на адм. органи, а на учрежденията към тях. Ако формулировката в проекта не се промени, това ще означава, че следва да караме администрацията да регистрира нови профили за конкретния адм. орган /министър, кмет, областен управител, гл. архитект и др./, което е		организира вписването им е на съответния ръководен орган.

		напълно излишно – напр. въпреки че Министерството на правосъдието вече има профили в ЕПЕП и ССЕВ, то ще е нужно да се създават и отделни профили на министъра на правосъдието, което пък ще създаде неяснота с кой точно профил гражданите или съдилищата следва да комуникират. Ето защо предлагам следната редакция за § 26: Вариант 1: § 26. Лицата по чл. 18а, ал. 5 са длъжни да се регистрират в единния портал за електронно правосъдие и в системата за сигурно електронно връчване по чл. 26, ал. 2 от Закона за електронното управление в срок до един месец от влизане в сила на този закон. Регистрацията на профил на юридическото лице, в структурата на което е съответният орган, се счита за регистрация на органа. Вариант 2: § 26. Административните органи са длъжни да се регистрират в единния портал за електронно правосъдие и в системата за сигурно електронно връчване по чл. 26, ал. 2 от Закона за електронното управление в срок до един месец от влизане в сила на този закон. Регистрацията на профил на юридическото лице, в структурата на което е съответният орган, се счита за регистрация на органа. В заключение, считам, че възприемането на горните предложения ще подобри проекта, за което се надявам да съм бил полезен.		
2.	**СПИСАНИЕ “ЗОП ПЛЮС”** (получено по имейл)	Като специализирана организация и медия в областта на обществените поръчки, която подпомага професионалната общност в сектора чрез създаване на възможности както за обмен на информация и добри практики, така и за формиране и изразяване на позиция по нормативната уредба и политиките в областта на обществените поръчки, представяме на Вашето внимание експертни предложения във връзка с проекта на Закон за изменение и допълнение Административнопроцесуалния кодекс, обявен за обществено обсъждане на Портала за обществени консултации на 23.04.2025 г. С настоящите предложения се цели повишаване на ефективността и правната сигурност при съдебния контрол върху актовете и процедурите по Закона за обществените поръчки (ЗОП), чрез изменения и допълнения в Административнопроцесуалния кодекс (АПК). Предложените промени са насочени към оптимизиране на производствата по обжалване, включително отпадане на невъзможността за отмяна на влезли в сила решения на Върховния административен съд. С оглед на значителния обществен интерес, финансовите измерения на процедурите по ЗОП и необходимостта от спазване на принципите за	Не се приема.	Предложението попада извън обхвата на законопроекта.

		прозрачност и ефективност, измененията целят да гарантират бързо и справедливо правораздаване, без да се накърнява правото на защита на засегнатите страни. **1. Във връзка с горното предлагаме допълнение в чл. 239 от АПК**, а именно: В чл. 239 да се създаде нова т. 7 със следния текст: „7. е налице съществено противоречие с установена практика на Съда на Европейския съюз.“ Предложеното изменение допълва изчерпателния списък на основанията за отмяна на влезли в сила съдебни актове с още една хипотеза, която отразява необходимостта от съответствие на националните съдебни решения с правото на Европейския съюз. Основанието е формулирано така, че да се прилага само при „съществено противоречие“, което изключва незначителни или спорни отклонения от съдебната практика на Съда на ЕС. По този начин се избягва прекомерна процесуална несигурност и се запазва стабилността на съдебните актове, като същевременно се осигурява възможност за корекция на случаи, в които е налице ясно и доказано нарушение на правото на Съюза. Промяната е целенасочена, балансирана и не застрашава стабилността на съдебната практика, тъй като се отнася само до установено и съществено противоречие с практиката на Съда на ЕС. Включването на основание за възобновяване при противоречие с практика на СЕС засилва правната сигурност, като гарантира, че влезлите в сила съдебни решения не остават в противоречие с приложимото право на ЕС. Това подобрява съответствието на законодателството на Р. България с чл. 19, ал. 1 от Договора за Европейския съюз и укрепва механизмите за ефективна правна защита. Предложението има пряко положително въздействие върху страните в административните производства, особено в сфери с висока степен на хармонизация, като обществените поръчки, което пряко мотивира и следващото ни предложение, даващо възможност на заинтересованите лица да търсят повторно разглеждане, когато съдебно решение не съответства на правото на ЕС, както следва:		
		2. Предлагаме също така да се отмени разпоредбата на чл. 216, ал. 8 от ЗОП. Из мотивите на Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки, приет от 44 то Народно събрание на 4 октомври 2018 г., всъщност не откриваме солидни правни аргументи, защо влезлите в	Не се приема.	Предложението попада извън обхвата на законопроекта.

		сила съдебни решения не следва да подлежат на отмяна по реда на чл. 237 249 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК). Напротив, същите се изчерпват единствено с констатацията за специфичния характер на регламентираните в ЗОП отношения и това, че при сериозни нарушения се прилагат действащите „алтернативни санкции“ по чл. 215, ал. 5 и ал. 6 от ЗОП. Освен това, по отношение на така приетата и влязла в сила разпоредба липсва какъвто и да било анализ за съответствие с правото на Европейския съюз и практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС). Макар самият законопроект в цялост да е бил обект на обществено обсъждане, то от публично достъпните документи не е видно въпросната разпоредба да е била коментирана изобщо. Не се открива и мотивирана оценка на въздействието на този текст, а според нас то е негативно по отношение на възложителите и стопанските субекти. В подкрепа на необходимостта от отмяна на разпоредбата на чл. 216, ал. 8 от ЗОП е и Съображение 2 от Директива 2007/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2007 година за изменение на директиви 89/665/ЕИО и 92/13/ЕИО на Съвета с оглед повишаване на ефективността на процедурите за преразглеждане при възлагане на обществени поръчки. Съгласно това съображение, според съдебната практика на Съда държавите членки следва да осигурят наличието на средства за ефективна и бърза правна защита срещу решения, взети от страна на възлагащи органи и възложители по отношение на факта дали дадена поръчка попада в персоналния и материалния обхват на директиви 2004/18/ЕО и 2004/17/ЕО. Считаме, че предвид едноинстанционния характер на съдебното производството по обжалване по реда на глава двадесет и седма от ЗОП е нелогично и неефективно изключването на извънредния способ за съдебен контрол по чл. 237-249 от АПК. Нещо повече, в чл. 239 от АПК са изчерпателно изброени и основанията за отмяна на влезли в сила съдебни актове, като по този начин се гарантира правната сигурност. Промяната може да допринесе за намаляване на риска България да бъде подложена на наказателни процедури от Европейската комисия за неспазване на правото на Съюза, включително за неприложение на съдебна практика на СЕС. Соченият аргумент в кратките мотиви към ЗИД на ЗОП, приет от от 44-то Народно събрание на 4 октомври 2018 г., че при сериозни нарушения се прилагат действащите „алтернативни санкции“ по чл. 215, ал. 5 и 6 от ЗОП, по никакъв начин не кореспондира и няма никакво отношение с дадената в		

глава четиринадесета от АПК възможност за отмяна на влезли в сила съдебни актове, която засяга съвсем различни хипотези.

В подкрепа на предложението ни, внимание ще обърнем и на Решение № 6 от 11.11.2008 г. на Конституционния съд, съгласно „пътят към съда трябва винаги да е отворен – това положение е основно право и „завършващата тухла" в сградата на правовата държава". В този смисъл считаме, че прегражданото на възможността за прилагане на чл. 237-249 от АПК по отношение на влезлите в сила решения по съдебни спорове в сферата на обществените поръчки противоречи на принципа на правовата държава, а оттам на националното и европейското законодателство.

Като мотиви за неприемане на предложението от ресорните ведомства се посочва, че разпоредбата на чл. 216, ал. 8 от ЗОП била въведена по предложение на Върховния административен съд, към което били изложени следните доводи:

„Касае се за извънреден извънинстанционен способ за съдебен контрол, който не следва да се прилага към процедурите за възлагане на обществени поръчки по реда на ЗОП, предвид специфичния характер на регламентираните правоотношения. След влизане в сила на постановеното съдебно решение, възложителят и определеният изпълнител незабавно сключват договор, който в повечето случаи е с предмет „доставка" и вече е изпълнен към датата на предявяване на искането за отмяна, а в останалите случаи е в процес на изпълнение.

Следва да се има предвид обстоятелството, че нормата на чл. 216, ал. 6 ЗОП препраща само към разпоредбите на Глава Дванадесета от АПК, която регламентира касационно производство. Следователно законодателят и понастоящем не е предвидил субсидиарно приложение на Глава Четиринадесета от АПК, но считаме, че с новата предложена от нас ал. 7 ще се постигне необходимата яснота и ще се преодолеят противоречия при тълкуването и прилагането на закона при образуване на съдебни производства по реда на чл. 237 и сл. АПК по искания за отмяна на влезли в сила съдебни актове, постановени на основание на чл. 216 ЗОП."

Контрааргументи на Списание ЗОП ПЛЮС са, че в случая е очевидно, че освен цитираните мотиви на ВАС, не са изтъкнати други собствени аргументи за отхвърляне на нашето предложение. В тази връзка отговорно заявяваме, че въпросните мотиви също не следва да бъдат споделени, като излагаме следните аргументи в подкрепа на своята позиция:

По същество, в подкрепа на приемането на разглежданата разпоредба могат да бъдат откроени две твърдения в изложеното от върховните магистрати.

Първото е, че след влизане в сила на постановеното съдебно решение, възложителят и определеният изпълнител незабавно сключват договор, който в повечето случаи вече е изпълнен или се изпълнява към датата на предявяване на искането за отмяна. Този аргумент обаче се явява най-вече констатация на факти от обективната действителност и не променя обстоятелството, че може да са налице съществени пороци на съдебното решение по смисъла на чл. 239 от АПК, които сериозно да накърняват правата на страните.

Що се отнася до мотивите, наведени във внесения от МС законопроект № 802-01-28 от 1.8.2018 г., който след окончателното си приемане в крайна сметка води до въвеждане в чл. 216 от ЗОП на коментираната ал. 8 (която първоначално е ал. 7), според които мотиви „при сериозни нарушения се прилагат действащите „алтернативни санкции" по чл. 215, ал. 5 и 6 от ЗОП" следва да се отбележи, че случаите, в които са приложими тези „алтернативни санкции" по чл. 215, ал. 5 и 6 от ЗОП са приложими в тясно очертани в закона хипотези, които далеч не изчерпват приложимостта на чл. 239 от АПК. В тази връзка споделяме мнението на конституционните съдии, че пътят към съда трябва винаги да бъде отворен.

Вторият изложен аргумент е, че законодателят принципно не бил предвидил субсидиарно приложение на Глава четиринадесета от АПК и с ал. 8 на чл. 216 от ЗОП се постигало яснота при тълкуването и прилагането на закона. Считаме, обаче, че неотносимостта на този аргумент може да бъде илюстрирана и чрез множеството искания за отмяна на влезли в сила решения и определения, които самите върховни магистрати сочат за процесуално допустими, до приемането на разглежданата дерогация на чл. 237-249 от АПК, въведена в чл. 216, ал. 8 от ЗОП от 01.01.2020 година.

Всъщност в свои актове ВАС в петчленен съдебен състав преценява искания за отмяна по реда на чл. 239 от АПК на влезли в сила решения във връзка с оспорване по реда на Глава двадесет и седма „Производство по обжалване" по ЗОП като процесуално допустими, вкл. Решение № 13249 от 31.10.2018 г. по адм. д. № 10103/2018 г., 5 чл. с-в на ВАС, Решение № 13107 ОТ 29.10.2018 г. по. адм. д. № 3639/2018 г., 5 чл. с-в на ВАС, Решение № 10624 ОТ 20.08.2018 г. по. адм. д. № 4783/2018 г., 5 чл. с-в на ВАС и др. В тази връзка, предвид самата практика на върховните магистрати, не можем да се съгласим, че законодателят принципно не бил предвидил субсидиарно приложение на Глава четиринадесета от АПК. В случай че тази теза бе вярна, множеството отправени молби за отмяна на влезли в сила решения на тричленни състави на ВАС (преди влизане в сила на чл. 216, ал. 8 от ЗОП)

		следваше да бъдат определени като процесуално недопустими, каквото очевидно не е било сторено. По отношение на втората част, а именно че с ал. 8 на чл. 216 от ЗОП се постигало яснота при тълкуването и прилагането на закона, само ще посочим, че освен това се постига и прегражданe на възможностите на правните субекти за защита на техните законни интереси, в противоречие с принципа на правовата държава. Нещо повече – дори може основателно да се твърди, че разглежданата разпоредба пряко противоречи на чл. 13 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ), съгласно който „Всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в тази Конвенция, са нарушени, има право на ефикасни правни средства за тяхната защита пред съответните национални власти, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи при упражняване на служебни функции.“ В тази връзка любезно ще припомним, че Конвенцията е ратифицирана от Република България на 7.9.1992 г., а като част от вътрешното право по смисъла на чл. 5, ал. 4 от Конституцията поражда правен ефект, считано от 2.10.1992 г. – датата на обнародване на текста на ЕКПЧ в Държавен вестник. Съгласно цитираната норма на чл. 5, ал. 4 от КРБ: „Международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната. Те имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат“. Предложените изменения и допълнения в чл. 239 от АПК и чл. 216 от ЗОП са в съответствие с добрите практики в други държави членки и с принципите на правовата държава. Те създават правна възможност за коригиране на сериозни нарушения, които засягат не само правата на страните, но и доверието в съдебната система. В заключение, изразяваме надежда, че ще срещнем подкрепа и разбиране за направените конструктивни предложения, като с това ще бъдат утвърдени принципите на откритост, съгласуваност, диалогичност и единодействие при създаване и развитие на нормативната рамка в сектора на обществените поръчки!		
3.	**Shopa** (постъпило в Портала за обществени консултации)	ЗАКОН ЗА ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ Не видях да се правят промени в Чл. 1 ал.4 от Закона за електронно управлеие, защото службите за обществен ред и сигурност въобще не регистрират жалби и протести, пък те са административно наказващ орган и това не го смятат за административна услуга.	Не се приема.	Предложението попада извън обхвата на законопроекта, който е насочен към издаването на административни актове по АПК и

				тяхното обжалване. Административното наказване не е административна услуга по смисъла на § 1 и следователно не попада в приложното поле на ЗЕУ. Регистрирането на документи е въпрос на фактическо приложение на закона.
4.	**илиян.С** (постъпило в Портала за обществени консултации)	Не виждам документ, Който да задължава Административно наказващия Орган, Да Спазва Регламентираното от Закона. Както и регламент за Санкциите за неспазването му !	Не се приема.	Предложението попада извън обхвата на законопроекта, който е насочен към издаването на административни актове по АПК и тяхното обжалване. Административното наказване не е административна услуга по смисъла на § 1 и следователно не попада в приложното поле на ЗЕУ. Съгласно чл. 86, ал. 2 от Конституцията законите и решенията на Народното събрание са задължителни за всички държавни органи, организациите и гражданите. Поради това не е необходимо те да бъдат задължавани с други „документи“. Също така според чл. 105, ал. 1 от

				Конституцията Министерският съвет ръководи и осъществява вътрешната и външната политика на страната в съответствие с Конституцията и законите.
5.	**“Йеттел България” ЕАД** (постъпило през ССЕВ)	Във връзка с проект на Закон за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс (ЗИД на АПК), който е поставен на обществено обсъждане в портала strategy.bg, в рамките на предоставения срок предоставяме нашето становище. На първо място, бихме искали да приветстваме възприетия подход на увеличаване на дигитализацията на административния процес. Считаме че това ще допринесе за ускоряване на административните производства и на съдебните процеси, доколкото ще предостави възможност на страните за участие от разстояние и възможност за незабавно получаване на изпращаната документация от административните органи, съда и участниците в съответните производства. В тази връзка, бихме искали да направим предложение, свързано с предложеното изменение на чл. 142б, ал. 2 от АПК (§12, т. 1 от ЗИД на АПК). Предложеният текст е следният: […] Съществуващата система за сигурно електронно връчване не представлява квалифицирана услуга за препоръчана електронна поща по смисъла на чл. 3, т. 37 и чл. 44 от Регламент (ЕС) 910/2014, а е услуга за електронна препоръчана поща по смисъла на чл. 3, т. 36 и чл. 43 от същия регламент. Това е видно и от регистъра на Европейската комисия, съгласно който услуги за квалифицирана препоръчана електронна поща в България се предоставят единствено от „Борика“ АД и „Евротръст технолъджис“ АД. Целта на Системата за сигурно електронно връчване също е да гарантира, че изпратените чрез системата документи до регистрираните в нея лица (физически лица, юридически лица, административни органи и съдилища) „следва да се считат за официално изпратени и респективно официално връчени, при ясна идентификация на изпращача/получателя, без възможност да бъде оспорван фактът на изпращане/получаване, нито времето за изпращане/получаване/прочитане на съобщението. Времето на изпращане и получаване на документа/съобщението се записва като се ползва услуга за удостоверяване на време (чрез електронни времеви печати)“. Системата за	Не се приема.	Предложената редакция би довела до допустимост не само на ССЕВ, а на всякакви електронни препоръчани пощи по смисъла на чл. 3, т. 36 от Регламент (ЕС) 910/2014 г., които може да са създадени на различни езици, с различни интерфейси, да изискват различно заплащане. Същевременно при тях няма изискване за нивото на сигурност на доказателствата за изпращане и получаване на данните, не е приложима презумпцията по чл. 43, ал. 2 от цитирания регламент и не е възможна проверка на доставчика в регистъра на ЕК. Ограничаването на способите за подаване на изявления до съда до ЕПЕП и КЕПП е част от

		сигурно електронно връчване обаче представлява услуга за препоръчана електронна поща и респективно участниците в съдебното производство не биха могли да я използват за извършване на процесуални действия като входиране на молби, документи, писмени бележки и т.н. Съгласно чл. 43, ал. 1 от Регламент (ЕС) 910/2014 „правната сила и допустимостта на данните, изпращани и получавани чрез използване на услуги за електронна препоръчана поща, не могат да бъдат оспорени като доказателство в съдебни производства единствено на основанието, че са в електронна форма или че не отговарят на изискванията за квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща“. В тази връзка, не би следвало държавите членки да ограничават в националното си законодателство възможността за извършване на процесуални действия единствено чрез квалифицирани услуги за електронна препоръчана поща. Необходимо е да се отбележи, че Системата за сигурно електронно връчване е доказана във времето, лесна и удобна за регистрация, създаване на профил и употреба. Освен това съдилищата и административните органи вече имат профили в тази система. Мотивите към законопроекта не посочват никакви причини защо е необходимо да се използва единствено квалифицирана препоръчана електронна поща за целите на съдебните производства, поради което изключването на Системата за сигурно електронно връчване според нас е напълно необосновано и в нарушение на европейското право. Тази промяна ще доведе и до неоправдани административни разходи за гражданите и организациите, които вече използват Системата за сигурно електронно връчване. Предвид всичко гореизложено, предлагаме следната редакция на текста на чл. 142б, ал. 2 от ЗИД на АПК: *„(2) В съдебно заседание страните извършват процесуални действия устно, а в останалите случаи - в писмена форма, включително в електронна форма чрез единния портал за електронно правосъдие по Закона за съдебната власт, чрез електронна препоръчана поща или квалифицирана електронна препоръчана поща. Идентификацията на лицата, подаващи електронни изявления, се извършва по реда на Закона за електронната идентификация или чрез средствата за електронна идентификация, издадени в друга държава членка, които отговарят на условията по член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 910/2014, а когато Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет е одобрила това – и по други начини, определени по реда на чл. 5, ал. 2 от Закона за електронното управление. Електронните изявления до*		единна концепция за съдебната власт, свързана с необходимата автоматизация на съдопроизводството, каквато между ССЕВ и ЕИСС/ЕДИС не съществува. Ограничения за подаване през система поддържана от изпълнителната власт, чийто орган се явява страна по делото, следва и от изискването за независимост на съда (срв. чл. 38, ал. 7 ГПК, забраняващ връчване чрез ССЕВ на административни органи)Разпоредбата на чл. 43, ал. 1 от цитирания регламент представлява забрана за изключване на доказателствата, постъпили през електронна препоръчана поща, единствено на това основание (но не и поради оспорване на достоверността им), но не въвежда задължение за държавите членки да използват някоя или всички електронни препоръчани пощи.

		съда се подписват с квалифициран електронен подпис, когато законът изисква писмена форма за извършването им.“		